

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ БОРСОВИЯТ АГЕНТ

Превод от английски: Илия Азанов, —

chitanka.info

Наскоро след женитбата си се настаних в Падингтън. Старият доктор Фаркхар, чиито пациенти поех, беше известен интернист, но възрастта и постоянното треперене на ръцете постепенно бяха отпъдили посетителите му. Хората са убедени, че докторът трябва да е здрав, и не се доверяват на човек, несъумяващ да изцери себе си. Не бяха останали много пациенти и годишният ми доход бе едва триста лири, докато преди този район е носел хиляда и двеста. Бях млад и разчитах на енергичността си, вярвах, че за няколко години ще съумея да увелича дохода до предишната цифра.

През първите три месеца бях извънредно зает и почти не се виждах с моя приятел Шерлок Холмс. Да ида при него на улица „Бейкър“ нямаш време, а той си седеше къщи и излизаше само по работа. В едно юнско утро, докато четях след закуска медицинско списание, неочаквано звънецът се обади и за мое учудване прозвуча резкият и висок глас на стария ми приятел.

— Драги Уотсън — каза той, влизайки в стаята, — много се радвам да те видя. Надявам се, че госпожа Уотсън се е поправила напълно от сътресението, което изживя по време на нашето приключение, описано от теб със заглавието „Знакът на четиримата“?

— О, добре сме — отвърнах и горещо се здрависах с него.

— И аз — продължи той и седна в люлеещия се стол. — Надявам се, че медицинската практика още не е убила изцяло интереса ти към нашите малки детективски загадки?

— Напротив! — отвърнах. — Снощи отново прехвърлях записките си за приключенията.

— Предполагам, че не смяташ сбирката си за завършена?

— Много се надявам да не е. Ще се радвам, ако ми се удаде случай да я попълня.

— А ако е днес?

— Днес да бъде.

— Ако се налага пътуване до Бирмингъм?

— Докъдето кажеш.

— А пациентите?

— Ще помоля съседа ми да ги поеме. Винаги е готов да ми помогне.

— Е, чудесно! — каза Холмс, облегна се назад и се вгледа изпитателно в мен с примижали очи. — Както виждам, прекарал си

някакво неразположение. Летните студове често носят изненади.

— Миналата седмица три дни стоях у дома с доста остра простуда. Но, струва ми се, вече няма и помен от нея.

— Точно така. Изглеждаш напълно здрав.

— Как тогава узна, че съм бил болен?

— Скъпи приятелю, нали знаеш моите методи?

— Значи по дедуктивен път?

— Разбира се.

— И откъде тръгна?

— От пантофите.

Погледнах нозете си, обути в нови кожени чехли.

— Как така... — започнах, но Холмс ме прекъсна.

— Чехлите ти са съвсем нови, отпреди седмица-две — каза той.

— А подметките им, които сега са обърнати към мен, са леко обгорени. Отначало помислих, че си ги намокрил и са обгорели, докато са съхнели на огъня, но после забелязах в средата на подметката печата на магазина, който непременно би се отлепил от влагата. Остава едно заключение: седял си с протегнати към огъня крака, а през юни това може да прави само човек, който се е простудил.

Подобно на всички съждения на Холмс и това, веднъж изречено, изглеждаше съвсем просто. Приятелят ми отгатна моята мисъл по изражението на лицето ми и се усмихна с мека ирония.

— Изглежда, бъркам, обяснявайки умозаклученията си — каза той. — Изводът прави много по-силно впечатление, когато е поднесен изведнъж. Значи си съгласен да заминеш с мен за Бирмингъм?

— Разбира се. Какъв е случаят?

— Ще го научиш във влака. Клиентът ни чака отвън на улицата в кабриолет. Можеш ли да тръгнеш веднага?

— След минутка.

Написах бележка до съседа лекар, изтичах горе, за да предупредя жена си, че заминавам, и настигнах Шерлок Холмс, който вече слизаше по стълбата.

— И съседът ти ли е лекар? — запита той, сочейки медната плочка на вратата.

— Да, започна едновременно с мен практиката си.

— Преди него тук е живял пак лекар?

— Изглежда, да. Изобщо в тая къща от построяването ѝ винаги са живели медици.

— Но твоите пациенти са повече от неговите.

— Май е така. Как го узна?

— По стъпалата, уважаеми. Стъпалата на твоята стълба са с три инча по-изтъркани от неговите. Този господин, който ни чака в кабриолета, е моят клиент, господин Хол Пайкрофт. Позволете да ви запозная. Кочияш, карай по-бързо, за да не изпуснем влака.

Господинът, седнал срещу мен в кабриолета, беше добре сложен младеж, свеж, с открито приятно лице и засукани руси мустачки. Носеше много лъскав цилиндър и черен костюм и това облекло веднага издаваше принадлежността му към категорията оперени младежи от Сити, които минават за лондонски сноби, но всъщност служат храбро в доброволческите полкове и са най-добрите атлети и спортисти в Англия. Пълното и здраво лице на младия човек бе по природа жизнерадостно и само в ъглите на устните му се четеше едва ли не комична угриженост. Но чак след като се настанихме в първокласното купе и влакът потегли за Бирмингъм, узнах какво бе накарало спътника ни да потърси помощта на Шерлок Холмс.

— Ще пътуваме час и десет минути — каза Холмс. — Моля ви, господин Пайкрофт, разкажете на моя приятел за вашите интересни преживелици точно както ги разказахте на мен, а ако е възможно, и с повече подробности. За мен ще е полезно пак да проследя последователността на събитията. От този случай, Уотсън, може да излезе нещо, може и нищо да не излезе, но поне притежава онази необичайност и странност, която и двамата обичаме. Няма повече да ви прекъсвам, господин Пайкрофт.

Младият ни спътник ме погледна с известно притеснение.

— Всъщност в тази история, господине, аз играя ролята на глупака. Макар че все още има възможност нещата да приключат благополучно и, изглежда, не беше възможно да постъпя другояче, все пак излязох голям празноглавец. Не съм майстор разказвач, господин Уотсън, но ето какво се случи с мен. Служех в търговската къща „Коксън и Удхаус“, която тази пролет, както несъмнено помните, фалира покрай венесуелския заем. Бях там пет години и старият Коксън ми даде много добра препоръка. Всичките двайсет и седем души загубихме местата си. Попитах тук-там, но много народ беше в

моето положение и безработицата ми се проточи. При Коксън получавах три лири на седмица и бях спестил седемдесетина, но те бързо се стопиха. Стигнах дотам, че да нямам пари за пликове и марки, та да отговарям на обявите. Обуцата ми се изтъркаха от тичане нагоре-надолу по канцеларските стълби. Най-сетне се откри място при „Моусън и Уилямс“, голяма фирма за борсова търговия на улица „Ломбард“. Не знаех дали сте в течение, но това е едва ли не най-богатата комисионерска фирма в Лондон. В обявата се казваше, че приемат само молби по пощата. Изпратих им препоръката и молбата си без особени надежди. Неочаквано пристигна отговор да се явя в понеделник. Обещаваха да ме вземат, ако външността ми им се сторела задоволителна. Никой не е наясно как точно става изборът. Разправят, че бъркали слепешката в купа с молби и се спирали на първата извадена. Както и да е, провървя ми и аз бях извънредно доволен. Обещаваха ми заплата една лира на седмица със същите задължения като при Коксън. Тук стигаме до същинската история. Аз живея в Хамстед, на „Потърс теръс“ 17. Вечерта след като получих писмото с обещание за работа, седях у дома и пушех, когато влезе хазайката и ми подаде картичка. На нея пишеше: „Артур Пинър, финансов агент.“ За пръв път чувах това име и не можех да си представя какво иска от мен, но, разбира се, казах на хазайката да го пусне. Влезе среден на ръст мъж, черноок, чернокос и чернобрад, с един такъв лъснал нос. Движенията му бяха чевръсти и говореше отсечено, като човек, който няма време за губене. „Господин Хол Пайкрофт?“ — запита той. „Да, господине“ — отвърнах и го поканих да седне. „Работили сте в «Коксън и Удхаус»?“ „Да.“ „А сега се каните да постъпите при Моусън?“ „Точно така.“ „Добре — каза той. — Казаха ми, че сте извънредно добре запознат с борсовата търговия. Разбира се, помните Паркър, управителя на Коксън? Той се отзова много положително за вас.“ „Драго ми е да го чуя. Е, оправял съм се в работата си, но и през ум не ми е минавало, че може да говорят за мен в Сити.“ „Имате ли добра памет?“ — попита той. „Доста добра“ — отвърнах скромно. „Следите ли движението на пазара, откак сте без работа?“ — запита той. „Да, всяка сутрин чета бюлетина на фондовата борса.“ „Ето това се казва старание, така се успява! — извика той. — Ще ми позволите ли да ви задам няколко въпроса? Как вървят еършърските акции?“ „От сто и пет и седемдесет и осем до сто и шест и четвърт“ — отвърнах.

„А новозеландските?“ „Сто и четири.“ „А британските «Брукън Хил»?“ „От седем до седем и шест.“ „Чудесно! — възторжено плесна той с ръце. — Значи онова, което ми говореха, е самата истина. Моето момче, вие сте твърде добър за писар при Моусън.“ Навярно разбирате колко бях учуден. „Не всички мислят като вас, господин Пинър — казах. — Останал съм почти без средства и нямам нищо против да получа това място.“ „Пфу! Забравете това място, то не е за вас. Ще ви предложи нещо, макар и скромно за възможностите ви, но значително по-добро от онова, което ви обещават при Моусън. Повярвайте ми. Кога трябва да постъпите при Моусън?“ „В понеделник.“ „Охо! Готов съм да се обзаложа, че няма да се явите!“ „Да не се явя при Моусън!“ „Разбира се, че няма да се явите. От днес, сър, вие сте управител на Френско-мидлъндското дружество за търговия с железни изделия. Фирмата ни има сто трийсет и четири представителства в градовете и селата на Франция, а също в Брюксел и в Сан Ремо.“ „Не съм чувал за нея“ — казах аз. „Напълно е възможно. Целият й капитал е в частни ръце и е твърде добро вложение, за да привличаме широка публика. Брат ми Хари Пинър е неин създател и главен управител. Та той ме помоли, като идвам тук, да намеря пъргав и умен младеж, за да разработи нещата. Паркър ми посочи вас и ето ме. Като начало можем да ви предложим само петстотин лири...“ „Петстотин лири!“ — извиках. „Като начало. Освен това ще получавате един процент от комисионите на вашите агенти, а това прави годишно значително по-голяма сума от заплатата.“ „Но аз не познавам търговията с железни изделия.“ „Вие познавате отлично цените, моето момче.“ Свят ми се зави, едва не паднах от стола. И все пак в мен се промъкна известно съмнение. „Ще бъда откровен с вас — казах. — Моусън ми предлага само двеста лири на година, но фирмата му е стабилна, а за вашата не зная...“ „Отлично! Отлично! — извика той в някакъв екстаз. — Ето такъв човек ни трябва. Да не се оставя лесно да го подмамват. Ето ви чек за сто лири. Ако сме постигнали съгласие, това ви е авансът.“ „Добре, съгласен съм — казах. — Кога трябва да се явя?“ „Бъдете утре в един часа в Бирмингъм. Предайте тази бележка на брат ми. Ще го намерите във временната кантора на дружеството на улица «Корпорейшън» 126. Той, разбира се, трябва да потвърди назначаването ви, но това е само една формалност.“ „Дори не зная как да ви изразя благодарността си, господин Пинър“ — казах. „Не е

нужно, моето момче. Вие просто вземате онова, което заслужавате. А сега ще трябва да изпълним още някои формалности. Нали имате лист хартия? Чудесно, напишете, моля ви: «Съгласен съм да постъпя на длъжност търговски директор на Френско-мидлъндското дружество за търговия с железни изделия с минимална заплата 500 лири.» Написах го и той прибра листа в джоба си. „И още нещо — каза той. — Какви са ви намеренията спрямо Моусън?“ Съвсем бях забравил за Моусън. „Ще напиша, че се отказвам от работата при него.“ „Точно това не ви съветвам да правите — каза той. — Днес дори се поскарах с управителя на Моусън заради вас. Отидох да попитам за вас, а той се държа грубо, обвини ме, че съм ви подмамвал, и други такива. Накрая кипнах. «Ако искате добри служители — му казах, — плащайте им добре.» А той отвърна: «Той все пак ще предпочете да дойде с малка заплата при нас, отколкото за по-голяма при вас.» «Готов съм да се обзаложа — викам му, — че само като чуе предложението ми, няма и да чуе повече за него...» «Да се обзаложим — каза той, — та ние го спасихме от глад.» Така каза.“ „Негодник! — извиках. — Очите му не съм виждал! Защо трябва да проявявам учтивост към него! Разбира се, че няма да му пиша, щом не ме съветвате!“ „Добре! Обещано, нали! — каза той, ставайки от мястото си. — Много се радвам, че намерих подходящия човек за брат си. Ето ви аванса, това е писмото до брат ми. Запишете си адреса: улица «Корпорейшън» 126, и не забравяйте, утре в един часа. Лека нощ, желая ви успех.“ Това беше разговорът ми с него, доколкото си спомням. Можете да си представите, доктор Уотсън, как се зарадвах на тоя неочакван дар на съдбата. До късно през нощта не можах да мигна и рано на другата сутрин заминах за Бирмингъм. Оставих си багажа в един хотел и отидох на посочения адрес. Пристигнах петнайсет минути преди уреченото време, мислех, че е все едно. Номер 126 се оказа сграда, изцяло заета от търговски представителства и кантори. Изчетох всички табели, но Френско-мидлъндско дружество за търговия с железни изделия нямаше. Много се зачудих, започнах дори да се питам дали не е някакъв номер. Вече се канех да си тръгна, когато към мен се приближи един мъж. По лице и глас много приличаше на моя снощен гост, само че беше избръснат и светлокос. „Вие ли сте господин Хол Пайкрофт? Очаквах ви, но, изглежда, сте пристигнали по-рано. Тази сутрин получих писмо от моя брат с много добри отзиви за вас.“ „Тъкмо търсех седалището

на дружеството ви“ — казах. „Не сме сложили табела, защото сме временно тук.“ Последвах го нагоре по стълбите и се намерих в малка, съвсем гола стая. Бях си представял обширна канцелария с много писари, както обикновено, и с голямо недоумение гледах малката маса, двата стола и шкафа, които съставляваха цялото обзавеждане. „Не се изненадвайте, господин Пайкрофт — каза спътникът ми, като забеляза моето учудване. — И Рим не е бил построен за един ден. Нашето дружество е много богато, но засега не влагаме средства за обзавеждане и представителност. Моля, седнете и ми дайте писмото от моя брат.“ Дадох му го и той внимателно го прочете. „Изглежда, сте направили на Артър много добро впечатление. Обикновено той е извънредно строг в преценките си. Моля, смятайте се назначен на работа.“ „А каква ще бъде тя?“ — запитах. „Предстои ви да оглавите нашето представителство в Париж, което снабдява с английски керамични изделия сто трийсет и четири търговци на дребно във Франция. Подготовката ще приключи следващата седмица, а дотогава ще останете в Бирмингъм, където ще ни бъдете от особена полза.“ „Как?“ Вместо отговор той извади от шкафа дебела червена книга. „Това е справочник на Париж — каза той, — в който след имената на хората е посочено занятието им. Моля ви, вземете го и препишете адресите на всички търговци на железария. Извънредно важно е за мен да имам такъв списък.“ „Но сигурно има готови списъци“ — подхвърлих аз. „Не са достатъчно надеждни. Тяхната система е друга, не като нашата. Списъкът ми е необходим в понеделник на обед. Довиждане, господин Пайкрофт. Ако покажете старание и интелигентност, ще останете много доволен от работата си в нашето дружество.“ Прибрах се в хотела със справочника под мишница и с тежки съмнения в душата. Радвах се, че най-сетне имам работа и сто лири в джоба, но тази празна кантора, липсата на табела и други някои белези ми направиха недобро впечатление. Така или иначе, бях получил пари и се захванах за работа. Писах, без да вдигна глава, цяла неделя, но в понеделник бях стигнал едва до буква „ж“. Отидох при моя работодател, когото намерих в онази празна стая, и получих нов срок, до сряда. В сряда пак не бях свършил и той ми каза да дойда в петък, значи вчера. Вече бях готов и се явих при господин Хари Пинър. „Много ви благодаря — каза той. — Безпокоя се да не съм ви преуморил, но този списък ми беше крайно необходим.“ „Доста

поработих“ — отбелязах аз. „Сега ще ви помоля да ми направите още един списък, на продавачите на керамика.“ „Добре.“ „Елате утре вечер към седем часа, за да ми покажете как сте го започнали. Само не се преуморявайте, моля ви. Починете си хубаво тази вечер, идете на кабаре“ — и се засмя. С голяма изненада видях, че на втория му зъб отляво проблесна доста несръчно поставена златна пломба.

Шерлок Холмс доволно потри ръце, а аз погледнах с недоумение нашия клиент.

— Изглеждате учуден, доктор Уотсън — каза той, — но когато в Лондон казах на другия Пинър, брата на бирмингъмския, че няма да пиша на Моусън, той се засмя и в очите ми се наби блясъкът на съвсем същата зле изработена златна пломба. Изведнъж осъзнах, че гласът всъщност е един и същ, както и фигурата, и че разликата се дължи на изкуствена брада и перука, но всъщност имам пред себе си едно и също лице. Разбира се, естествено е двама братя да си приличат, но недотам, че да имат една и съща пломба на един и същ зъб. Излязох на улицата замаян. Върнах се в хотела и първата ми работа беше да си натопя главата в студена вода. След това се опитах да обмисля положението. Защо този човек ме изпрати от Лондон в Бирмингъм, защо е заминал преди мен, та да ме посрещне, защо написа писмо до себе си? Не можех да открия никакъв смисъл във всичко това, колкото и да се мъчех. Тогава реших да се обърна към господин Шерлок Холмс. Заминах с вечерния влак за Лондон, тази сутрин се явих при него и ето ни сега на път за Бирмингъм.

След като младият борсов агент завърши чудноватия си разказ, известно време мълчахме. Холмс се облегна на възглавницата и ме погледна изпод вежди. Лицето му изразяваше блажената съсредоточеност на познавач, комуто предстои да отпие първата глътка от новата реколта вино.

— Тънка игра, Уотсън, какво ще кажеш? — запита Холмс. — Много ми допадат някои неща. Ще се съгласиш, че един разговор с господин Пинър във временната кантора на Френско-мидлъндското дружество за търговия с железни изделия ще е особено поучително изживяване и за двете страни.

— А как ще го уредим? — запитах аз.

— О, много лесно! — живо откликна господин Хол Пайкрофт. — Ще му кажа, че сте мои приятели и че си търсите работа. Съвсем

естествено е да ви заведе при него, директора на фирмата, в която служи.

— Отлично! — извика Холмс. — Много ще ми е драго да се запозная с този господин и да се опитам да проникна в игричката му. Например интересно е да се разбере кои точно ваши качества, приятелю, правят приноса ви толкова ценен. Освен ако... — Холмс замълча, забарабани с пръсти по стъклото и докато пристигнахме, не промълви нито дума повече.

В седем часа вечерта се явихме пред кантората на дружеството.

— Безполезно е да ходим по-рано — предупреди ни нашият клиент. — Той се явява само за срещите с мен, в останалото време кантората е празна.

— Много показателно — отбеляза Холмс.

— Ето, нали ви казах — извика агентът. — Онзи там е той — и посочи крачещ по другия тротоар невисок русоляв мъж с елегантно облекло.

Когато покрай мъжа мина вестникарчето, разнасящо между кабриолетите и файтоните последното издание на вечерния вестник, той купи един брой, грабна го нетърпеливо и изчезна в някакъв вход.

— Точно там отива — извика Хол Пайкрофт. — Е, сега всичко ще се изясни.

Последвахме го по стълбата до петия етаж и спряхме пред полуотворена врата. Нашият клиент почука.

— Влез! — долетя отвътре.

Влязохме в гола стая, точно каквато я бе описал Хол Пайкрофт. До самотната маса седеше господинът, когото преди миг видяхме на улицата, и четеше вечерния вестник. При нашето влизане вдигна глава и аз видях изписана на лицето му угриженост, нещо повече — краен ужас. Беше бял като платно, очите му блуждаеха диво, челото му блестеше от пот. Той гледаше служителя си, сякаш не го познаваше. И нашият водач се стресна от изражението на работодателя си.

— Зле ли ви е, господин Пинър? — попита той.

— Да, не ми е добре — отвърна мъжът, полагайки усилия да се овладее. Облиза пресъхналите си устни и попита: — Кой са тия господа?

— Това е господин Харис от Бърмъндси, а това е господин Прайс, ваш съгражданин — отвърна без ни най-малко смущение Пайкрофт. — Мои добри приятели и опитни служители. Засега са без работа и се интересуват дали не бихте ги взели.

— Много е възможно! — извика господин Пинър, правейки опит да се усмихне. — Да, сигурно ще успея да направя нещо за вас. Каква е специалността ви, господин Харис?

— Аз съм счетоводител — отвърна Холмс.

— О, да, нуждаем се от такъв. А вие, господин Прайс?

— Аз съм писар — отвърнах.

— И за вас може да се намери място. Щом вземем решение, ще ви пратя известие. А сега, моля ви, оставете ме сам! За Бога, вървете си.

Последните думи сякаш се изтръгнаха неволно от гърдите му. Като че ли изведнъж бе изгубил самообладание. Ние с Холмс се спогледахме, а Хол Пайкрофт пристъпи към масата.

— Но нали, господин Пинър, ми наредихте да дойда днес, за да проверите работата ми... — каза той.

— Разбира се, господин Пайкрофт, разбира се — малко по-спокойно отвърна Пинър. — Изчакайте ме за малко тук, вашите приятели също могат да останат. Най-много след три минути ще бъда на ваше разположение. Простете, че злоупотребявам с търпението ви.

Той стана, поклони ни се и изчезна зад вратата в другия край на стаята, като я затвори след себе си.

— Какво да правим? — прошепна Холмс. — Да не би да избяга?

— Невъзможно — отвърна Пайкрофт.

— Защо?

— Тази врата е на вътрешна стая.

— Няма ли друг изход от нея?

— Не.

— Какво има в нея?

— До вчера беше съвсем празна.

— Какво прави тогава там? Не проумявам. Този господин Пинър е обезумял от ужас. Какво може да го е изплашило толкова?

— Подозира, че си детектив — предположих.

— Вероятно е така — съгласи се Пайкрофт.

Но Холмс поклати глава.

— Той не пребледня, когато влязохме, беше си вече бледен — каза той. — Възможно е...

Думите му бяха прекъснати от силно чукане от другата страна на вратата.

— Защо чука на собствената си врата? — извика борсовият агент.

Чукането се повтори, този път по-силно. Вторачихме се недоумяващи в затворената врата. Поглеждайки към Холмс, видях, че лицето му изведнъж се вкамени. Зад вратата този път се чу хъхрене, после забързано тракане по дървен предмет. Шерлок Холмс се затича устремено към вратата. Тя се оказа заключена отвътре. Заедно с него и ние двамата наблегнахме с всичка сила. Едната панта изхвъркна, след това другата и вратата се стовари с трясък напред. Втурнахме се вътре.

Стаята беше празна.

Но останахме само за миг стъписани, преди да съзрем в далечния ъгъл друга врата. Холмс веднага я отвори. На пода лежах редингот и жилетка, а от една кука, забита до вратата, на собствените си тиранти висеше главният директор на Френско-мидлъндското дружество за търговия с железни изделия. Коленете му бяха свити, главата извърната неестествено, а токовете на обувката му се блъскаха във вратата. Това именно бе чукането, което бяхме чули. Аз вече бях при него, обхванах тялото и го повдигнах нагоре, а Холмс и Пайкрофт се заеха да разхлабват еластичната примка, впита в кожата. Накрая го изнесохме в предната стая, където го положихме на пода с пепеляво лице и посинели устни, които се свиваха и разпускаха мъчително, докато се опитваше да си поеме дъх — ужасяваща останка от човека, какъвто бе допреди пет минути.

— Какво ще кажеш за състоянието му, Уотсън? — запита Шерлок Холмс.

Наведох се и внимателно го прегледах. Пулсът беше слаб и пресеклив, дъхът изчезваше, клепачите трепкаха и се мяркаше бялото на очите.

— Замалко да си отиде — казах аз, — но мисля, че ще оживее. Отворете прозореца и ми донесете гарафа с вода.

Разхлабих яката, залях лицето му със студена вода и дълго събирах и разтварях ръцете му на гърдите и настрани, докато накрая започна сам да диша.

— Е, вече е въпрос на време — казах най-сетне и се изправих.

Холмс стоеше пред масата с ръце в дълбоките джобове на панталоните си, обронил напред глава.

— Мисля, че е редно да повикаме полицията — каза той, — но признавам, иска ми се да изясним всичко преди това.

— За мен загадката си остава пълна — каза Хол Пайкрофт, почесвайки се по темето. — За какво бях нужен, защо ме караха да бия този път...

— О, това е ясно — нетърпеливо го прекъсна Холмс. — Но защо изведнъж реши да се обеси?

— Всичко друго ви е ясно?

— Да, струва ми се. Ти какво ще кажеш, Уотсън?

Свих рамене.

— Трябва да призная, че нищо не разбирам.

— О, ако проследиш събитията, ще стигнеш до неизбежно заключение.

— И какво е то?

— Цялата история се свежда до два момента. Първият е писменото заявление на Пайкрофт, че иска да постъпи на работа в това несъществуващо дружество. Не разбираш ли за какво им е било нужно?

— Откровено казано, не — признах аз.

— Добре, защо са го накарали да го напише? Такива уговорки винаги са устни и в случая няма причина да е другояче. Не виждате ли, млади приятелю, че им е бил нужен образец от вашия почерк и не са имали друг начин да го получат.

— Но защо им е бил нужен?

— Защо наистина? Когато отговорим на тоя въпрос, ще направим крачка напред в разрешаването на нашата малка загадка. Защо? Възможно е само едно разумно обяснение. Някой е искал да се научи да подправя вашия почерк и се е нуждаел от образец. Да минем сега на втория момент и ще видите, че двата взаимно се осветляват. Този момент се свежда до желанието на Пинър да не се отказвате от предложеното ви място, а да оставите управителя на онази известна фирма да чака в понеделник сутрин постъпването на господин Хол Пайкрофт, когото никога не е виждал.

— Боже мой! — извика нашият клиент. — Как може да съм бил толкова сляп!

— Сега разбирате момента с образеца на вашия почерк. Представете си, че на вашето място постъпи служител, чийто почерк е съвсем различен от онзи, с който е написана молбата ви за постъпване на работа. Измамата е щяла да бъде разкрита веднага. А така е можел спокойно да изучи почерка ви и да бъде в безопасност, доколкото, както предполагам, никой от тамошните служители не ви познава.

— Така е — простена Хол Пайкрофт.

— Чудесно. Разбира се, важно е било да не ви дадат възможност да мислите много за случая, а също и да предотвратят възможността да попаднете на човек, от когото да научите, че при Моусън работи ваш двойник. Затова са ви дали добър аванс и са ви извикали тук в Мидлънд, затрупали са ви с работа, та да предотвратят връщането ви в Лондон, където може да развалите играта им. Нищо неясно няма.

— А с каква цел се правеше на брат на себе си?

— Е, и това е ясно. Очевидно са двама. Единият се представя като ваш двойник в кантората, а този тук играе ролята на ваш работодател. Налагало се е да привлече трети, а точно това никак не му се е искало да прави. Затова с толкова старание е променял външността си, разчитайки, че няма да ви учуди приликата между братята. За щастие сте забелязали златната пломба, инак може би никога нямаше да се досетите, че ви мамят.

Хол Пайкрофт размаха юмруци.

— Господи! — извика той. — Кой знае какво е вършил при Моусън другият Хол Пайкрофт, докато аз като безумец се оставих да ме разиграват! Какво да правим сега, господин Холмс?

— Трябва да телеграфираме на Моусън.

— В събота при тях се работи до обед.

— Навярно има някакъв пазач или дежурен.

— Да, държат постоянна охрана заради ценните книжа, които се пазят в кантората. В Сити всички го знаят.

— Чудесно. Ще му телеграфираме, за да разберем дали всичко е наред и дали е постъпил млад служител с вашето име. Това е ясно, не е съвсем ясно обаче защо, когато се появихме ние, единият от негодниците хукна в съседната стая да се беси.

— Вестникът! — обади се пресипнал глас зад гърба ни.

Мъжът седеше на пода блед и немощен. В погледа му се връщаше разум, пръстите му нервно разтъркваха широката червена ивица, опасала врата му.

— Вестникът, разбира се! — крайно възбуден извика Холмс. — Какъв съм идиот! Само нашето пристигане ми беше в главата и изобщо не се сетих за вестника. В него е разрешението на загадката.

Той грабна вестника от масата и нададе тържествуващ вик.

— Погледни, Уотсън! — възкликна той. — Това е първото лондонско издание на „Ивнинг стандарт“. Виж: „Престъпление в Сити. Убийство в кантората на «Моусън и Уилямс». Опит за колосален грабеж. Престъпникът заловен.“ Целите сме слух, Уотсън, бъди така добър да ни го прочетеш на глас.

Новината бе поднесена като основно събитие на деня:

Днес следобед в Сити бе извършен дързък опит за грабеж, завършил с убийството на един човек и залавянето на престъпника. Неотдавна добре известната финансова къща „Моусън и Уилямс“ получила за съхранение ценни книжа, надминаващи по стойност един милион лири. Осъзнавайки огромната си отговорност, директорът наредил да се доставят за съхранението им усъвършенствани огнеупорни каси, поставил и денонощна въоръжена охрана. Неотдавна във фирмата постъпил нов служител на име Хол Пайкрофт. Оказва се, че това всъщност е известният фалшификатор и касоразбивач Бидингтън, освободен наскоро заедно с брат му след излежаването на петгодишна присъда. Неизвестно как Бидингтън успял да започне под чуждо име работа в кантората и се снабдил с отпечатъци от ключалките, разучил разположението на хранилището и огнеупорните каси.

В събота в кантората на „Моусън и Уилямс“ се работи до обед. Сержант Тусън от градската полиция се изненадал, когато видял, че в един и двайсет от кантората излиза някакъв господин с пътна чанта. У полицаия се събудили подозрения, той проследил непознатия и с

помощта на друг полицай на име Полак го арестувал след отчаяна съпротива. Веднага станало ясно, че е извършен грандиозен грабеж. В пътната чанта били открити ценни книжа от северноамериканските железници за около сто хиляди лири и голямо количество акции от мини и други компании. При огледа на кантората в най-голямата огнеупорна каса било намерено тялото на злощастния пазач, което е щяло да бъде открито едва в понеделник без смелата намеса на сержант Тусън. Черепът на пазача бил разбит с нанесен изотзад удар с ръжен. Очевидно Бидингтън се е върнал в кантората под предлог, че е забравил нещо, убил е пазача, обрал е съдържанието на голямата каса и е избягал с плячката. Поне засега не личи брат му, негов неизменен помощник, да е замесен в този случай, което не пречи полицията енергично да го издирва.

— Е, ние ще спестим на полицията известно лутане — каза Холмс, кимайки към отпуснатата до прозореца фигура. — Странна смесица е човешката природа, Уотсън. Дори злодеят и убиецът могат да вдъхнат толкова силна обич, че техни близки да посегнат на живота си, когато те изпаднат в беда. Но нямаме друг избор. Господин Пайкрофт, имайте добрината да повикате полицията, ние с доктора ще попазим тук.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.